

Kilit Parti, Kilit Personel

Toplum olarak maalesef iş yapmak, iş yapanları da takdir etmek yerine üzerimize düşen işleri hakkıyla yapmadığımız gibi kendimizin dışında iş yapan herkesin yanlış iş yaptığını ya da hiç kimsenin bir şey yapmadığını şikâyet etmeyi alışkanlık haline getirmişiz. Şuuraltımızda her olayın olumsuz olduğunu düşünmüş olmamızdan olacak ki karşılaşılan bir olayı olumlu yönlerini öne çıkararak tikanıklıkları açmak ve çözüme kavuşturmak yerine olumsuz yönlerini ön plana çıkarıp sonucu çözümsüz hale getirmeyi yani olayların akışını kilitlemeyi maharet kabul etmekteyiz. Bu tür olumsuz yaklaşımlar olağan karşılanmaya hatta erdem olarak görülmeye başlandığından olumlu mütalaa edilen değerlendirmelerde bile olumsuz sıfat kullanarak vurgu yapılmaktadır. Bu olumsuz sıfatlardan biri de kilit kelimesidir. Günlük yazılı ve görsel haberlerde sık sık “kilit parti”, kilit personel”, “kilit tedbir” gibi ifadeleri görmekte ve duymaktayız.

Yıllardır katıldığım toplantılarda, izlediğim haberlerde ve açık oturumlarda ya da okuduğum makale ve raporlarda kullanılan ve İngilizce “key” kelimesine karşılık geldiği söylenen “kilit” kelimesinin yanlış kullanıldığını, key kelimesi sıfat olarak kullanılırsa asıl, esas ya da önemli anlamında kullanılması gerektiğini bulunduğum ortamlarda ifade etmeme rağmen, “haklısın ama dilimize kilit olarak yerleşmiş” denilerek çok sığ bir gerekçeyle kullanılmaya devam edildiğini gördüm. Bu gerekçeye dayanarak toplantılarda simultane tercüme yapan çok tecrübeli tercümanlar bile key kelimesinin karşılığı olarak kilit ifadesini kullanmaktadırlar. Hâlbuki dil biliminde kulağa hoş geliyor ya da toplum böyle kabul ediyor gibi gerekçelerle yabancı bir kelimenin Türkçeye yanlış çevrilmemesi gerekir. Eğer İngilizce kullanan yabancılar bir ismin önemini vurgulamak için sıfat kullanmak istediklerinde kilit demek istiyorlarsa bunun İngilizce karşılığı olan lock kelimesini kullanırlar niye key desinler ki. Eğer bir ismin başında key kelimesini kullanılıyorsa o ismin önemli olduğu vurgulanıyor demektir.

İngilizce Key kelimesine isim olarak bakıldığında anahtar, kılavuz, açıklama, tuş gibi anlamları olduğu; Sıfat olarak bakıldığında ise temel, esas, ana, önemli anlamlarına geldiği genel kabul gören her Türkçe – İngilizce sözlükte görülmektedir. Bu çerçevede key kelimesi sıfat olarak başka kelimelerle kullanıldığına temel, esas, ana, önemli anlamını vermekte olup key industry: temel sanayi, key map: ana harita, key point: esas/önemli nokta, key position: önemli mevki, key staff: önemli personel, key question: temel soru, key party: önemli parti olması gerekirken maalesef yanlış şekilde kullanılarak yukarıdaki ifadeleri sırası ile kilit sanayi, kilit nokta, kilit mevki, kilit personel, kilit soru, kilit parti denilerek yanlış anlamda kullanılmaktadır. Bu yanlışlıklar her gün gazete ve televizyon haberlerinde, açık oturumlarda kendi konularında önemli oldukları düşünülen katılımcılar tarafından yapılmaktadır.

İngilizce key kelimesinin Türkçesinin anahtar, temel, esas, ana, önemli olduğu bilinmesine rağmen nedense her ortamda ısrarla “kilit” kelimesi kullanılmaktadır*.

Yine basılı ve görsel yayınlarda sürekli kullanılan “MHP meclis çalışmalarında kilit parti olarak yer almaktadır” ifadesinde MHP'nin meclisin çalışmalarını tıkadığı mı yoksa karar alınmasında ya da kanun çıkarılmasında önemli bir konuma sahip olduğu mu vurgulanmak istenmektedir. Eğer önemli olduğu vurgulanıyorsa yukarıdaki cümlelerin “MHP meclis

alışmalarında önemli bir parti olarak yer almaktadır" şeklinde ifade edilmesi gerekmektedir. "Mata iki taraf da kilit oyuncularını takıma almıştır" ifadesinde kast olunan takımın esas ve önemli oyuncuları ise yukarıdaki cümlenin "Mata iki taraf da esas oyuncularını takıma almıştır" şeklinde ifade edilmesi daha anlamlı olmaktadır.

Bu tür yanlış kullanımlardan umarım kısa zamandan dönülür ve yanlış anlaşılmalrın önüne geçilir. Aydınlar ve kendini aydın sayanlara büyük görev düşmektedir.

Hasan oban, 10.08.2018

www.hasancoban.com

* Yanlış kullanıma örnek olarak <https://news.nationalgeographic.com/2017/06/hubble-telescope-einstein-impossible-genius-space-science/> internet sayfasında yer "One of his key predictions has passed a very rigorous observational test." ifadesinin "Kilit öngörülerinden bir tanesi çok sıkı bir gözlemsel testi geçti." şeklinde çevrildiği muhtelif yerlerde görülmektedir.